

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

ZALECENIA

KOMISJA EUROPEJSKA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 21 października 2011 r.

w sprawie inicjatywy w zakresie wspólnego planowania badań naukowych „Łączenie w Europie wiedzy na temat zmiany klimatu”

(2011/C 310/01)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 181,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zmiana klimatu stanowi jedno z wielkich wyzwań naszych czasów: w porozumieniu kopenhaskim⁽¹⁾ poparto cel 2 °C i podkreślono konieczność dokonania dużych redukcji światowych emisji gazów cieplarnianych, wzywając do podjęcia działań mających na celu zminimalizowanie skutków zmiany klimatu.
- (2) W ramach przyszłego piątego sprawozdania oceniającego przygotowanego przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC), którego publikacja przewidywana jest na 2014 r., planuje się zebranie i ocenę najnowszych wyników badań naukowych w celu zapewnienia solidnej podstawy naukowej na potrzeby procesu decyzyjnego, z naciskiem na prognozy dotyczące przyszłych zmian klimatu, regionalne aspekty zmian klimatu i powiązane skutki, ocenę różnych koncepcji łagodzenia zmiany klimatu oraz rolę poszczególnych sektorów, np. energetycznego, transportowego, rolnego, przemysłowego.
- (3) W strategii „Europa 2020” wyjaśniono potrzebę osiągnięcia docelowych wartości emisji ustalonych wcześniej na poziomie Unii Europejskiej i podkreślono konieczność zwiększenia odporności naszych gospodarek na zagrożenia związane z klimatem oraz możliwości zapobiegania klęskom żywiołowym i reagowania na nie.
- (4) Badania naukowe i innowacje znajdują się w centrum wspomnianych wyżej celów polityki. W szczególności niezbędne są lepsze prognozy klimatyczne, aby zarea-

gować na możliwość przyszłych zmian dotyczących występowania i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych. Badania naukowe są również niezbędne do przeprowadzenia oceny pod kątem wykonalności, konsekwencji i realizacji globalnych wartości docelowych w Europie i poza Europą, a także do ilościowego oszacowania skutków regionalnych związanych z tymi wartościami docelowymi. Poprawa wiedzy ma zasadnicze znaczenie dla określenia wariantów działań przystosowawczych i łagodzących oraz oszacowania ich potencjalnych korzyści, skutków i kosztów w porównaniu ze scenariuszem zakładającym brak działań.

- (5) Kwestie podatności oraz odporności społeczeństwa i ekosystemów na zagrożenia związane z klimatem są nadal słabo rozumiane. Związana jest z tym konieczność lepszego zrozumienia fundamentalnych procesów rządzących skomplikowanym systemem klimatycznym w celu poprawy wykrywania i kategoryzacji zmian klimatu (wpływ człowieka czy proces naturalny) oraz odróżniania zmiany klimatu od zmienności klimatu.
- (6) Pilnie potrzebne są techniki, koncepcje i mechanizmy minimalizowania skutków w celu zapewnienia radykalnych redukcji emisji dwutlenku węgla, jakie są wymagane do 2050 r., w tym badania naukowe i innowacje w zakresie odnawialnych źródeł energii, wychwytywania i składowania dwutlenku węgla, efektywności energetycznej i oszczędnego gospodarowania zasobami, alternatywnych paliw, zmiany sposobu użytkowania gruntów, mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, rolnictwa i leśnictwa, a także ograniczenia emisji zanieczyszczeń, które mają wpływ na zdrowie człowieka i środowisko naturalne.
- (7) Należy rozwijać usługi klimatyczne na potrzeby tworzenia, udostępniania i wykorzystywania naukowych prognoz klimatycznych. W tym kontekście badania naukowe są niezbędne, aby ulepszać i rozwijać systemy długoterminowej obserwacji, analizę danych, modele

⁽¹⁾ Sprawozdanie z 15 sesji Konferencji Stron UNFCCC (2009), która odbyła się w Kopenhadze w dniach 7–19 grudnia 2009 r.

i systemy prognozowania w różnych horyzontach czasowych, a także wspierać tworzenie skutecznych partnerstw między usługodawcami i użytkownikami.

- (8) Na swoim posiedzeniu w dniu 26 maja 2010 r. ⁽¹⁾ Rada ds. Konkurencyjności uznała, że w przypadku inicjatywy „Łączenie w Europie wiedzy na temat zmiany klimatu” wspólne planowanie badań naukowych pozwoliłoby na osiągnięcie znacznej wartości dodanej, niwelując rozdrobnienie działań państw członkowskich w tej dziedzinie badań. Rada przyjęła zatem konkluzje wskazujące na konieczność podjęcia inicjatywy w zakresie wspólnego planowania badań naukowych w tej dziedzinie i zwróciła się do Komisji o pomoc w jej przygotowaniu. Rada podkreśliła również, że wspólne planowanie jest procesem kierowanym przez państwa członkowskie, a Komisja pełni rolę wspomagającą. Analiza krajowych działań badawczych przedstawiona w dokumencie roboczym służb Komisji potwierdza, że istnieje konieczność lepszej koordynacji, aby zwiększyć skuteczność i oddziaływanie badań naukowych oraz wykorzystać synergię z działaniami realizowanymi na szczeblu UE poprzez opracowanie wspólnego programu badań strategicznych.
- (9) Zmiana klimatu oraz badania związane z klimatem to jeden z kluczowych obszarów unijnego programu ramowego w zakresie badań naukowych, który ma ogromne znaczenie strategiczne dla wspierania procesu politycznego Unii Europejskiej, zważywszy na globalny wymiar zmian klimatu. Działania realizowane w ramach tej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania muszą być ściśle skoordynowane z siódmym programem ramowym Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych oraz przyszłymi programami unijnymi w tej dziedzinie, w szczególności programem ramowym na rzecz badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020”.
- (10) Wspólne planowanie badań naukowych w zakresie łączenia wiedzy na temat zmian klimatu przyczyniłoby się do koordynacji badań w tej dziedzinie, przez co wniosłoby wkład w tworzenie w pełni działającej europejskiej przestrzeni badawczej w zakresie zmian klimatu, umacniając wiodącą pozycję i konkurencyjność Europy w zakresie badań w tej dziedzinie.
- (11) Aby osiągnąć cele określone w niniejszym zaleceniu, państwa członkowskie powinny współpracować z Komisją przy analizie ewentualnych inicjatyw Komisji zmierzających do wspierania państw członkowskich w dalszym rozwijaniu i realizacji programu badań strategicznych.
- (12) Aby Komisja mogła składać Radzie i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdania z postępów dokonanych w ramach wszystkich inicjatyw w zakresie wspólnego planowania, państwa członkowskie powinny systematycznie przedkładać Komisji sprawozdania z postępów dokonanych w ramach przedmiotowej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Zachęca się państwa członkowskie, aby opracowały wspólną koncepcję współpracy i koordynacji w zakresie badań naukowych na szczeblu unijnym, która przyczyni się do sprostania wyzwaniom związanym z łagodzeniem skutków zmiany klimatu i przystosowaniem się do niej oraz połączy aspekty naukowe, polityczne, gospodarcze i społeczne. Należy dążyć do pełnego zaangażowania państw członkowskich, w szczególności państw, w przypadku których oczekuje się poważnych skutków zmiany klimatu.
2. Zachęca się państwa członkowskie, aby opracowały wspólny operacyjny program badań strategicznych, określający średnio- i długookresowe potrzeby oraz cele badawcze w dziedzinie zmiany klimatu. Powinien on obejmować plan realizacji ustanawiający priorytety i harmonogram oraz określający działania, instrumenty i zasoby niezbędne do jego realizacji.
3. Zachęca się państwa członkowskie, aby uwzględnili następujące działania jako część operacyjnego programu badań strategicznych i planu realizacji:
 - a) zwiększanie wymiany informacji na temat odpowiednich programów regionalnych i krajowych, działań badawczych i programów badawczych skoordynowanych przez Unię Europejską, również w celu regularnej aktualizacji stanu europejskich badań naukowych w tej dziedzinie;
 - b) wymiana informacji, zasobów, najlepszych praktyk, metodyk i wytycznych;
 - c) określenie dziedzin lub badań naukowych, w których koordynacja, wspólne zaproszenia do składania wniosków lub łączenie zasobów byłyby korzystne;
 - d) określenie warunków wspólnego podejmowania badań w dziedzinach, o których mowa w lit. c);
 - e) zapewnienie koordynacji oraz rozwoju synergii z: obecnymi programami w zakresie badań naukowych i innowacji w Unii Europejskiej, np. programem ramowym, w tym działaniami w ramach fazy przedoperacyjnej Globalnego monitoringu środowiska i bezpieczeństwa (GMES), badaniami klimatycznymi i badaniami związanymi z klimatem podejmowanymi przez Wspólne Centrum Badawcze (JRC) oraz Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT)/„WWiI klimat”; działalnością badawczą wspieraną za pomocą polityki spójności; z innymi powiązаныmi inicjatywami w zakresie wspólnego planowania, a także z unijnym centrum wymiany informacji na temat adaptacji do zmian klimatu zarządzanym przez Komisję i Europejską Agencję Środowiska. Należy rozwijać silne relacje w odpowiednich obszarach związanych ze zmianą klimatu, które nie zostały szczególnie uwzględnione w przedmiotowej inicjatywie w zakresie wspólnego planowania, a mianowicie w odniesieniu do opracowywania wariantów działań przystosowawczych i łagodzących, a także zagrożeń i możliwości związanych z działaniami w dziedzinie zmiany klimatu;

⁽¹⁾ 10246/10.

- f) wspólne korzystanie – w odpowiednich przypadkach – z istniejącej infrastruktury badawczej lub tworzenie nowej infrastruktury w takich dziedzinach jak skoordynowane banki danych lub opracowanie modeli wykorzystywanych do badania procesów i skutków zmiany klimatu;
- g) wspieranie lepszej współpracy między sektorem publicznym i sektorem prywatnym, a także modelu swobodnej innowacji między różnymi działaniami badawczymi i sektorami gospodarki związanymi ze zmianą klimatu oraz nią dotkniętymi;
- h) eksport i rozpowszechnianie wiedzy, innowacji i międzydyscyplinarnych strategii metodycznych, dotyczących w szczególności wyników istotnych dla polityki;
- i) dostarczanie odpowiednich informacji naukowych na potrzeby formułowania polityki na szczeblu krajowym i Unii Europejskiej;
- j) ustanowienie odpowiedniej wymiany informacji ze stosownymi programami międzynarodowymi;
- k) tworzenie sieci między ośrodkami zajmującymi się badaniami dotyczącymi zmian klimatu, z uwzględnieniem ośrodków znajdujących się poza europejską przestrzenią badawczą;
- l) wzmocnienie wspólnego prognozowania.
4. Zachęca się państwa członkowskie, aby zachowały i dalej rozwijały wspólną strukturę zarządzania w dziedzinie zmiany klimatu, uprawnioną do określania wspólnych warunków, zasad oraz procedur współpracy i koordynacji oraz do monitorowania realizacji programu badań strategicznych.
5. Zachęca się państwa członkowskie, aby wspólnie wdrażały program badań strategicznych, m.in. za pośrednictwem krajowych programów badawczych i innych krajowych działań badawczych, zgodnie z wytycznymi w sprawie warunków ramowych na rzecz wspólnego planowania, opracowanymi przez ustanowioną przez Radę Grupę Wysokiego Szczebla ds. Wspólnego Planowania ⁽¹⁾.
6. Zachęca się państwa członkowskie, aby współpracowały z Komisją przy analizie ewentualnych inicjatyw Komisji zmierzających do wspierania państw członkowskich w opracowaniu i realizacji programu badań strategicznych oraz przy koordynacji wspólnych programów z inicjatywami unijnymi w tej dziedzinie.
7. Zachęca się państwa członkowskie do ścisłej współpracy ze Strategicznym Forum ds. Międzynarodowej Współpracy Naukowo-Technicznej (SFIC) przy opracowywaniu i wdrażaniu potencjalnego międzynarodowego wymiaru programu badań strategicznych oraz do zapewniania spójności z inicjatywami SFIC realizowanymi z państwami trzecimi i na ich rzecz.
8. Zachęca się państwa członkowskie, aby systematycznie informowały Komisję o postępach dokonanych w ramach niniejszej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania w formie rocznych sprawozdań z postępów w realizacji.

Sporządzono w Brukseli dnia 21 października 2011 r.

W imieniu Komisji
Maire GEORGHEGAN-QUINN
Członek Komisji

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/research/era/docs/en/voluntary_guidelines.pdf